

Evalueringsrapport for Udviklingslaboratoriet for Nye Karriereveje.

Udarbejdet af Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium marts 2015. Projektet er bevilliget af Den europæiske Socialfond og Region Hovedstaden.

For information on obtaining additional copies and all other correspondence, please contact:
Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium /v Teknisk Erhvervsskole Center og Professionshøjskolen Metropol.

TEC
Nordre Fasanvej 27
2000 Frederiksberg C

Metropol
Tagensvej 18
2200 København N

Projektchef Dorrit Sørensen,
doso@phmetropol.dk
+45 72 48 70 09

Copyright 2015 Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium

Udarbejdet af udviklingskonsulent Malene Falster Olsen

Indholdsfortegnelse

Afsluttende intern evaluering af Udviklingslaboratoriet for Nye karriereveje	5
Formål	5
Læsevejledning	5
Om projektet Det Erhvervsrettede Uddannelseslaboratorium	6
Grundlag for Evaluering	7
Metode og dataindsamling	7
Udviklingslaboratoriet for Nye Karriereveje	8
Modeleksperiment	9
Programevaluering	9
Karriereveje og nye vejledningsformer	9
Education on Demand	9
Program Karriereveje og nye vejledningsformer	10
Præsentation af forsøgsspor i Karriereveje og nye vejledningsformer	12
Vejledning i fællesskaber	12
Fleksible uddannelsesveje	12
Uddannelseseksperimenter	12
Kompetenceudviklingsaktiviteter under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer	13
Eksperimentcirkler, workshops og værkstedsdage	13
Studieture	14
Resultater fra studieturen	14
Spredning af resultater for programmet	14
Deltagere	14
Koncepter	14
Virksomhedssamarbejder	15
Workshops, erfaringsakademier og Bazarer	15
Implementering	15
Afrunding og læringspunkter	16
Tværfagligt samarbejde	16
Virksomhedstilknytning kvalificerer elever og studerendes uddannelsesvalg	17
Vejledning i øjenhøjde	17
Nuanceret vejledning	18
Opsummerende Nye Karriereveje	19
Program Education on Demand	20
Forsøgsspor i Education on Demand	20

Mere fleksible overgange og spor i uddannelsessystemet	20
Uddannelse med fokus på brugernes og aftagernes kompetencebehov	20
Opfyldelse af programmets mål	21
Analysér.....	21
Lokal brugeranalyse: Realkompetencevurdering (RKV)	21
Lokal brugeranalyse – Samarbejde om uddannelsesudvikling	21
Spredning af resultater indenfor programmet Education on demand	22
Virksomhedssamarbejder	22
Afrunding og læringspunkter Education on Demand	23
Lokal brugeranalyse: Realkompetencevurdering (RKV)	24
Lokal brugeranalyse – Samarbejde om uddannelsesudvikling	24
Opsummerende Education on Demand	26
Opsummerende på tværs af Udviklingslaboratoriet for Nye Karriereveje	27

Afsluttende intern evaluering af Udviklingslaboratoriet for karriere

Du sidder nu med den interne evaluering af Udviklingslaboratoriet for Karriere. Udviklingslaboratoriet er ét ud af fire udviklingslaboratorier, der til sammen bidrager til at skabe fornyet praksis på uddannelsesinstitutioner. Udviklingslaboratoriet for Karriere indeholder tre programmer, der beskæftiger sig med udvikling af nye vejledningsformer og uddannelses tilbud, der understøtter elever og studerendes gennemførelse og afklarer perspektiver på overgangen til enten et foranderligt arbejdsmarked eller en erhvervsrettet videregående uddannelse.

Indledningsvis ønsker vi at opridse Udviklingslaboratoriets resultater i nedenstående figur.

Program	Karriereveje og nye vejledningsformer		Total
Forsøgsspor	Vejledning i fællesskaber	Fleksible uddannelsesveje	
Antal eksperimenter	10	2	12
Antal medarbejdere	Min. 18		Min. 18
Antal elever	Min. 460		Min. 460
Antal koncepter	5		5
Virksomhedssamarbejder	3		3
Studieture	1		1

Figur 1. Oversigt over nøgletal for Udviklingslaboratoriet for Nye Karriereveje¹

Formål

Formålet med den afsluttende interne evaluering af Uddannelseslaboratoriets udviklingslaboratorier er at udbrede laboratoriets erfaringer til uddannelsesinstitutioner, der ønsker at etablere og drive udviklingslaboratorier som en del af den daglige drift og kvalitetsudvikling.

I denne evalueringsrapport for afsluttende intern evaluering er fokus derfor på at analysere det eksperimentelle arbejde i laboratoriet med henblik på at trække læringspunkter frem til fremtidig brug på uddannelsesinstitutionerne.

Formålet er at undersøge, hvorvidt udviklingslaboratoriernes eksperimentelle arbejde har bidraget til en ændret uddannelsespraksis indenfor de enkelte laboratoriets fokusområder. Vi bruger analysen til at trække generaliserbar læring ud af programmets eksperimenter og stiller spørgsmålet:

Har eksperimenterne skabt ny forbedret uddannelsespraksis, eller oplevet udfordringer i forbindelse med dette?

Læsevejledning

I det følgende introduceres først det samlede projekt *Det Erhvervsrettede Uddannelseslaboratorie*, dernæst sigtet med den afsluttende interne evalueringsrapport, samt evalueringsmetode, herunder

¹ Education on Demand er undervejs i projektperioden blevet slået sammen med programmet Karriereveje og nye vejledningsformer, hvorfor der ikke har været udført nogen eksperimenter under programmet.

evaluerings spørgsmål. Herefter introduceres Udviklingslaboratoriet for Karriere, som evalueres med henblik på fremadrettet læring

Om projektet Det Erhvervsrettede Uddannelseslaboratorium

Uddannelseslaboratoriet (UddX) har i perioden 2012-2014 samarbejdet med ni erhvervs- og professionsrettede uddannelsesinstitutioner og fire vidensinstitutioner om at udvikle og forny uddannelsespraksis.

Med støtte fra EU Socialfond og Region Hovedstaden har UddX gennemført over 130 uddannelseseksperimenter, som alle har afsæt i strategiske forandringsbehov. Eksperimenterne er med andre ord opstået ud fra et ønske om en ny forbedret uddannelsespraksis på en række aktuelle uddannelsespolitiske områder.

Alle eksperimenter stræber efter at være innovative og er drevet af en nysgerrighed til at gå nye veje og udfordre "plejer". Samlet set har formålet været at forbedre og nytænke erhvervs- og professionsrettede uddannelser.

Figur 2. Oversigt over UddX's samarbejdspartnere

Uddannelseslaboratoriets type 1 partnerinstitutioner

- **Teknisk Erhvervsskole Center (TEC)**
- **Professionshøjskolen Metropol**
- **Københavns Erhvervsakademi (KEA)**
- **DTU-Diplom**
- **Center for HR, Region Hovedstaden (HRU)**
- **Social- og Sundheds-uddannelses Centret (SOSU C)**
- **Ungdommens Uddannelsesvejledning København (UU)**
- **Rigshospitalet**
- **CPH West**

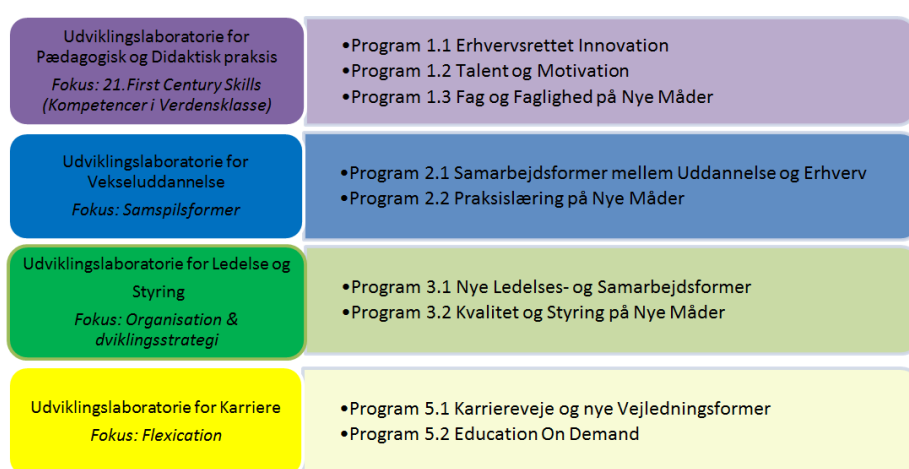
Uddannelseslaboratoriets type 2 partnerinstitutioner

- **Nationalt Center for Erhvervspædagogik, Metropol**
  - **Tænk tanken DEA**
  - **University College Capital UCC**
  - **Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet**
-

Det overordnede formål med uddannelseslaboratoriet er at forandre den eksisterende uddannelsestænkning, så den bliver eksperimenterende i sin tilgang til forandring og forbedringer af uddannelsespraksis, samt orienterer sig i retning af at blive mere efterspørgsels- frem for udbudsorienteret. Således kan vi sikre, at flere uddanner sig bedre og gennem hele livet, ligesom uddannelsernes bidrag til vækst og beskæftigelse bliver styrket.

Fire udviklingslaboratorier² danner den tematiske ramme om de uddannelseseksperimenter og analysearbejde, som Uddannelseslaboratoriet gennemfører. Uddannelseslaboratoriets opbygning er illustreret i følgende figur:

Figur 3. Oversigt over Uddannelseslaboratoriet opbygning

Denne programrapport har dets afsæt i Udviklingslaboratorium 5: Udviklingslaboratoriet for Karriere

Grundlag for Evaluering

Udviklingslaboratoriet for Karriere indeholder to programmer; 1. Karriereveje og nye vejledningsformer, 2. Education on Demand.

Hvert program vil blive evalueret enkeltvis for til sidst at blive samlet i en samlet evaluering. Udviklingslaboratoriets to programmer evalueres på baggrund af:

- 2 Evalueringsspørgsmål for Uddannelseslaboratoriet og dets programmer, udarbejdet i forbindelse med projektets ansøgning i 2012
- 3 Programmernes succeskriterier
- 4 Forandringsteorier, udarbejdet på baggrund af projektets effektkæder

Metode og dataindsamling

Rapporterne bygger på flere former for data:

² Oprindeligt arbejdede UddX med fem udviklingslaboratorier. Det ene udviklingslaboratorium, Udviklingslaboratoriet for Education on demand er sidenhen blevet integreret i Udviklingslaboratoriet for Karriere.

- Programmernes inspirationshæfter, der indeholder konceptualiseringer af eksperimenter udført på partnertype 1 institutionerne fra 2012-2014
- Materiale fra eksperimenter: Logs, koncepter, værktøjer med videre
- Partnertype 1 institutionernes halvårslige indrapporteringer af eksperimentaktiviteter

For at evaluere på de forskellige programmer, herunder forsøgsspor og eksperimenter har vi benyttet en lang række af metoder så som interview, observationer og statistisk bearbejdning og analyse af institutionernes afrapporteringer.

I evalueringsrapporten fokuserer vi på mønstre og læringspunkter, der går på tværs af de enkelte uddannelsesinstitutioner og eksperimenter. Evalueringen vil trække på en række forskellige metoder, herunder kvantitative data til at vurdere på et overordnet niveau om det eksperimentelle arbejde i uddannelseslaboratoriet, mens kvalitative data anvendes til at underbygge tallene og til at trække fremadrettede læringspunkter frem.

I evalueringen benyttes desuden Uddannelseslaboratoriets evalueringsskabeloner, som er skabeloner udviklet til evaluering af eksperimenter, forsøgsspor, programmer og udviklingslaboratorier. For mere information om skabelonerne, samt download af skabeloner henvises til [sti].

Udviklingslaboratoriet for Karriere

Målsætningen i Udviklingslaboratoriet for Karriere er tosidet. På den ene side har aktioner, der udvikler og afprøver nye former for uddannelses- og vejledningstilbud, haft til formål at støtte og udvikle elever og studerendes mobilitet og evne til at fastholde beskæftigelse. På den anden side har formålet været at kvalificere elever og studerendes interesser og mål i forhold til at tage en uddannelse og foretage ændringer i karriereplaner undervejs.

Udviklingslaboratoriet lægger således op til, at elever og studerende i samarbejde med vejleder kan tilrettelægge individuelle uddannelses- og beskæftigelsesforløb, både inden, under og efter uddannelsen. Derudover er formålet at udvikle nye former for perspektivafklarende karrierevejledning, som understøtter elever og studerendes overgange til et foranderligt arbejdsmarked.

Slutteligt fokuserer udviklingslaboratoriet på, hvordan elever og studerendes karriereveje kan udvikles, også i retning af uddannelser og jobs, som endnu ikke er etablerede.

I Udviklingslaboratoriet for Karriere i alt været udført 12 eksperimenter i perioden 2012-2014.

Udviklingslaboratoriets **12 eksperimenter** er udelukkende foregået indenfor programmet **Karriereveje og nye vejledningsformer**.

Programmet Education on Demand var oprindeligt et selvstændigt udviklingslaboratorium. I takt med, at projektet skred frem, blev der foretaget en beslutning om at slå udviklingslaboratorier fire og fem sammen, således at udviklingslaboratorier fire nu indgår under udviklingslaboratorium fem.

Udviklingslaboratoriet Karriere adskiller sig derfor på en række områder fra de øvrige laboratorier, idet det kun er indenfor det ene af de to programmer, at der er udført eksperimenter. Det betyder

imidlertid ikke, at programmet Education on Demand ikke har leveret produkter og viden. Blot er disse ikke udarbejdet på baggrund af konkrete eksperimenter, men skal derimod betragtes som kvalificerende i forhold til det eksperimenterende arbejde.

Modeleksperiment

For hvert program har UddX udarbejdet et inspirationshæfte, som bygger på eksperimentdeltagernes erfaringer. Som et resultat af disse er der udarbejdet en række koncepter, som trækker på fund og mønstre fra de enkelte eksperimenter, som er blevet konceptualiseret ud fra et ønske om, at også andre kan få glæde af de erfaringer, eksperimentdeltagerne har gjort sig. Til at definere, hvad der kendetegner et modeleksperiment, har UddX opstillet en række karakteristika, som er blevet suppleret af den eksterne evaluering. Dele fra begge fremgår af det nedenstående, som opsummerer kriterier for modeleksperimenter:

1. Nyhedsværdi
2. Lokal nytteværdi: Bidrag til kerneydelsen (omsætbarhed ift. praksis)
3. Robusthed: Potentiale ift. overførbare til andre praksisser
4. Graden af metodeanvendelse: herunder gennemføre konkrete aktioner

Kendetegnende for koncepterne udarbejdet i inspirationshæfterne er således, at de går på tværs af eksperimenter indeholdt i de enkelte programmer. For mere information om konceptualiseringen af eksperimenterne henvises til programmets inspirationshæfte, som kan findes på UddX's hjemmeside.³

Programevaluering

Udviklingslaboratoriet for Karriere består af to programmer. Indenfor hvert program er der arbejdet med dele af udviklingslaboratoriets fokusområder:

Karriereveje og nye vejledningsformer

Programmet har til formål at udvikle nye vejledningsformer og uddannelses tilbud, der understøtter elever og studerendes gennemførelse og afklarer perspektiver på overgangen til et foranderligt arbejdsmarked og/eller en erhvervsrettet uddannelse.

Education on Demand

Programmet har fokus på behovet for et dynamisk og fleksibelt uddannelsessystem. Programmet har arbejdet med nye samarbejdsformer mellem og på tværs af uddannelser og virksomheder, der kan føre til øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i det danske uddannelsessystem. Derudover har programmet også arbejdet med udvikling og afprøvning af nye koncepter for institutionelle brugeranalyser.

I stedet for eksperimenter er der udfærdiget to lokale brugeranalyser om samarbejdet mellem aftagere og uddannelsesinstitutioner, samt om udvikling af mere fleksible overgange mellem uddannelser, der netop kan bruges som afsæt. Kortlægningen af praksis kalder vi for en 'lokal brugeranalyse', idet den beskriver det lokale, institutionelle udgangspunkt, der skal lede til en forbedret praksis.

³ <http://uddannelseslaboratoriet.dk/>

Ud over de lokale brugeranalyser, er der i programmet også arbejdet med såkaldte prototyper for den type af brugeranalyser. Prototyperne er tænkt som inspiration til, at andre uddannelsesinstitutioner – ud over de involverede fra programgruppen - kan udarbejde brugeranalyser inden konkrete eksperimenter bliver designet og sat i gang.

I det følgende dykker vi ned i programmet Karriereveje og nye vejledningsformer. Her beskæftiger vi os med de evalueringsspørgsmål, succeskriterier og forandringsteorier, der er opstillet for programmet og dets to forsøgsspor. Til slut i rapporten vil vi opstille generelle anbefalinger og udfordringer på tværs af både Karriereveje og nye vejledningsformer og Education on Demand, som kan give anledning til fremadrettet læring.

Program Karriereveje og nye vejledningsformer

I det følgende evalueres programmet Karriereveje og nye vejledningsformer. Først præsenteres programmets evalueringsspørgsmål, dernæst programmets forsøgsspor, som kan betegnes som indsatser, der har sat retning for det eksperimenterende arbejde. Herefter følger selve evalueringen af programmet.

I det følgende præsenteres de evalueringsspørgsmål, der er opstillet for Karriereveje og nye vejledningsformer.

Bidrager programmet Karriereveje og nye vejledningsformer til:

- At nye vejledningsformer fremmer lettere og mere smidige overgange fra uddannelse til arbejdsliv og fra uddannelse til uddannelse samt
- Fremme af pro-aktive vejledningsformer

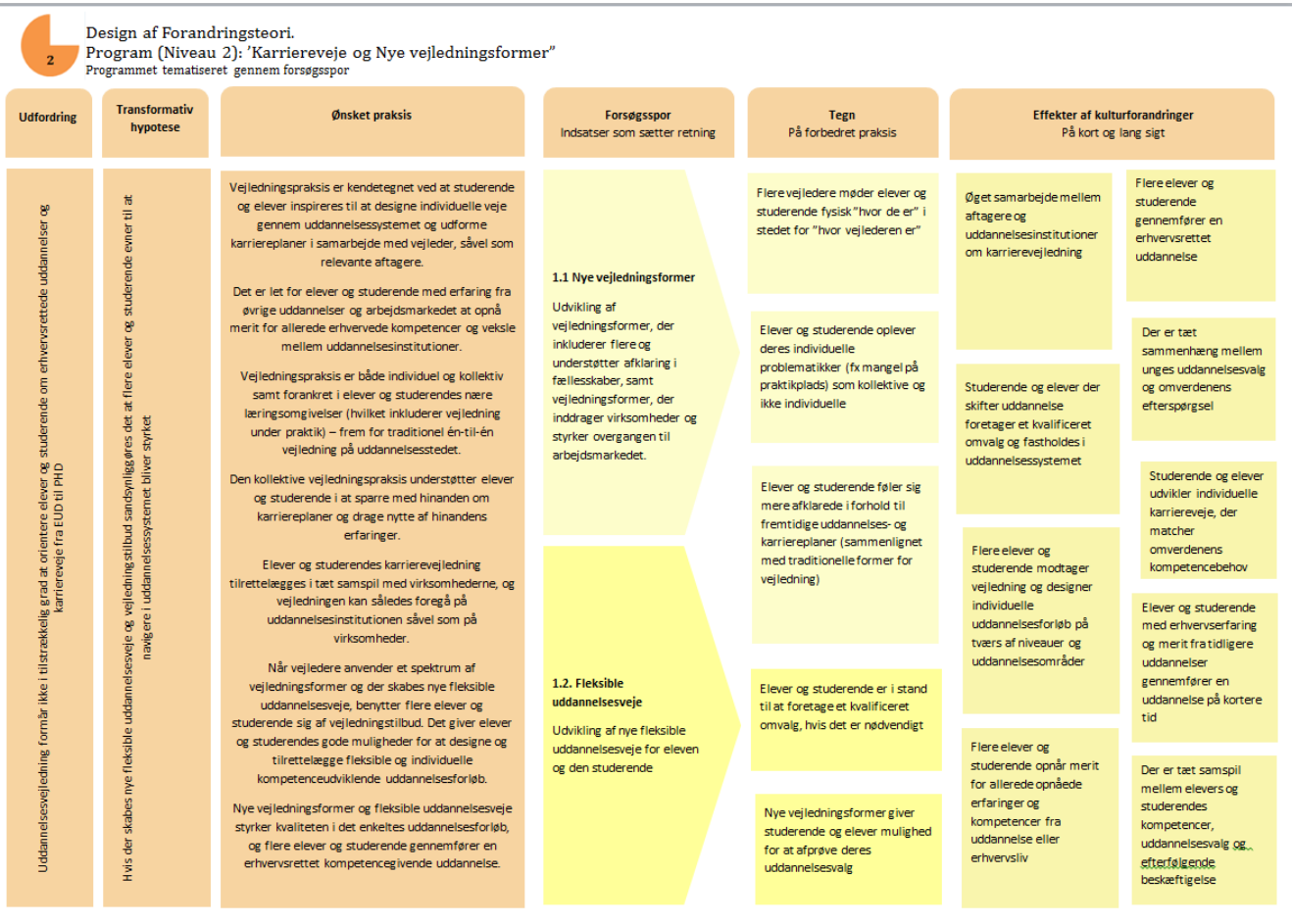
Forandringsteorien fremgår af nedenstående figur og er et design af programmets ønske om fornyet praksis. Forandringsteori er en teori om, hvordan eksperimenter skaber den tilstræbte forandring for programmet Karriereveje og nye vejledningsformer og dets målgrupper (undervisere og ledere).

Forandringsteorien er en måde at opstille en sammenhængende kæde for, hvordan en ønsket praksis nås, hvilke tegn, der går forud og hvilke eksperimenter, der skal til for at opnå disse tegn, samt hvilke aktioner og ressourcer, disse eksperimenter kræver.

Forandringsteorien tager udgangspunkt i en given udfordring. Herefter designes baglæns fra ønsket om ændret praksis For mere viden om forandringsteorier, og opstilling af disse, henvises til Håndbog for forandringsteorier, som findes på UDDX's hjemmeside.⁴

⁴ <http://uddannelseslaboratoriet.dk/>

Figur 4. Forandringsteori for programmet Karriereveje og nye vejledningsformer.

Præsentation af forsøgsspor i Karriereveje og nye vejledningsformer.

Vi går nu i dybden med programmet Karriereveje og nye vejledningsformer. Under programmet hører to forsøgsspor. Forsøgsspor er retningsgivende for eksperimenterne og kan betegnes som en tematiseret indsats indenfor et program. Under et forsøgsspor er der en klynge af eksperimenter, der arbejder med at give forskellige løsninger på de udfordringer, som forsøgssporet tager afsæt i.

Vejledning i fællesskaber

Forsøgssporets ambition er at udvikle nye former for gennemførselsvejledning herunder vejledningsformer, der inkluderer flere og understøtter afklaring i fællesskaber.

Fleksible uddannelsesveje

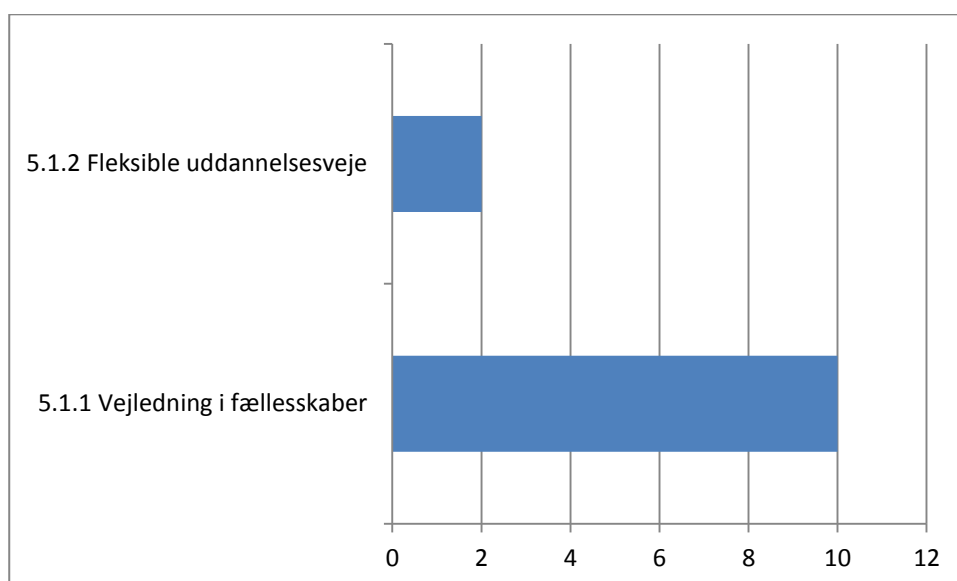
Forsøgssporets ambition er at udvikle nye fleksible uddannelsesveje for eleven og den studerende. Elever og studerendes uddannelsesveje kan således vælges i et smidigt og fleksibelt uddannelsessystem, der gør det let for elever og studerende at designe individuelle uddannelsesveje og -forløb.

Uddannelseseksperimenter

Den følgende gennemgang af de forskellige eksperimenter indeholdt i programmet bygger på eksperimentdeltagernes (elevers, studerendes og underviseres) erfaringer. Disse erfaringer og oplevelser er skitseret i de udarbejdede inspirationshæfter, som ligger til grund for den kvalitative del af evalueringen. Til grund for den statistiske analyse ligger partnertype 1 institutionernes halvårslige afrapporteringer i den samlede projektperiode.

Under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer er der i alt gennemført **12** uddannelseseksperimenter. Af nedenstående tabel fremgår det, hvordan eksperimenterne fordeler sig på de forskellige forsøgsspor.

Figur 5. Eksperimenter i Karriereveje og nye vejledningsformer fordelt på forsøgsspor, antal

Kompetenceudviklingsaktiviteter under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer

I det følgende præsenteres de understøttende kompetenceudviklingsaktiviteter for arbejdet med eksperimenter og den eksperimenterende metode, der har været gældende for perioderne 4-7.

Formålet med Uddannelseslaboratoriets kompetenceaktiviteter er at vække nysgerrighed for forandring. De skal bidrage til at berige praksis og skabe værdi gennem uddannelseseksperimenter, der gennemføres i de uddannelsesinstitutioner, der er partnere i projektet. Således er kompetenceaktiviteterne helt afgørende i Uddannelseslaboratoriets ambition om at ville forbedre og forandre de erhvervsrettede uddannelser til gavn for både elever, studerende og virksomheder i Region Hovedstaden.

Overordnet set er der *kompetenceaktiviteter indenfor programmerne*, som er Eksperimentcirkler og Workshops, og *kompetenceaktiviteter udenfor programmerne*, som er eksempelvis Metode-camp, Forumteater og Designworkshops.

Figur 6. Kompetenceaktiviteter indenfor Karriereveje og nye vejledningsformer, antal⁵

	Periode 4	Periode 5	Periode 6	Periode 7
Kompetenceaktivitet indenfor programmet				
Workshops		1 workshop à ½ dag	1 workshop à ½ dag	1 workshop à ½ dag
Eksperimentcirkler		3 à 3 halve dage		
Eksperiment-værkstedsdage			3 à 3 halve dage	1 à 1 halv dag

Eksperimentcirkler, workshops og værkstedsdage

Målgruppen for eksperimentcirklerne og workshops inden for programmerne er eksperimentteams, der enten er i gang eller skal i gang med at gennemføre eksperimenter.

Eksperimentcirklerne er en række projektarbejdsdage, som bliver faciliteret af konsulenter fra projektets videnspartnere og projektgruppen i Uddannelseslaboratoriet. Det er intentionen med en eksperimentcirkel, at den viden som produceres her, fører til forandring af eksisterende undervisningspraksis. Et andet formål er, at der sker videndeling om eksperimenter på tværs af partnerinstitutionerne i Uddannelseslaboratoriet. Endelig skal eksperimentcirklerne også bruges til at få og give input, som kvalificerer såvel indholdet i eksperimenterne som arbejdet med den eksperimenterende metode.

Workshops har til formål at igangsætte eksperimenter med viden og metoder. Hensigten er, at den viden, metoder og erfaringer, som formidles og produceres på workshoppen, kommer i direkte anvendelse i uddannelseseksperimenterne, som gennemføres i partnerinstitutionerne.

⁵ Periode 4: marts – august 2013, periode 5: september 2013 – februar 2014, periode 6: marts – august 2014, periode 7: september – december 2014

Eksperimentværksteder har til formål at generalisere viden fra eksperimenterne med henblik på implementering og spredning.

Studieture

Integreret i UddX's arbejde har ligeledes været afholdelsen af en række studieture, som har haft til formål at igangsætte, inspirere og kvalificere deltagernes egen forandringsprocesser i forhold til deres undervisnings- og vejledningspraksis.

I november 2013 besøgte 11 vejledere fra partnerinstitutionerne i UddX London. Formålet med turen var at undersøge tendenser indenfor karrierevejledning og søge inspiration til nye uddannelses eksperimenter i UddX.

Resultater fra studieturen

Deltagerne oplevede turen som meget inspirerende og hentede masser af viden til forbedring af nuværende praksis. De mange input blev efterfølgende omsat i en opsamlingsdag, hvor væsentlige perspektiver og læringspunkter blev fremhævet og drøftet med henblik på det videre udviklingsarbejde.

Spredning af resultater for programmet

Med henblik på at evaluere programmet Karriereveje og nye vejledningsformer kan spredningen af de enkelte eksperimenter udgøre et parameter for, hvorvidt deres erfaringer og resultater kan udbredes til andre aktører, som ligeledes kan gå gavn af at arbejde med både metode og indhold. Til det formål er det interessant at se nærmere på antallet af deltagere i eksperimentet, samt formidlingen af erfaringer fra arbejdet med eksperimenterne i forhold til proces og resultater.

Deltagere

Ud fra institutionernes afrapporteringer fremgår det, at mindst **18 medarbejdere** har bidraget til planlægning og udførelse af eksperimenterne. **Mindst 460 elever** har deltaget i eksperimenterne fordelt på de to forsøgsspor.⁶

Koncepter

Derudover er der blevet udarbejdet i alt **fem koncepter** på baggrund af de gennemførte eksperimenter.

Der er udarbejdet fem koncepter under forsøgssporet "Vejledning i fællesskaber" og et enkelt koncept under forsøgssporet "Fleksible uddannelsesveje".

Koncepterne er udarbejdet med den hensigt, at erfaringer og resultater fra eksperimenter opsummeres under de enkelte koncepter. Med koncepter forstår vi afprøvet og analyseret ny viden om praksis, der er forenklet og generaliseret, så det kan anvendes bredt i uddannelser. Koncepterne indeholder således metoder, modeller og værktøjer, som umiddelbart kan tages i brug og dermed også potentielt skabe værdi for endnu flere elever, studerende og undervisere, end der hidtil har arbejdet med elementer indeholdt i koncepter i de enkelte eksperimenter.

⁶ Tallene bygger på data angivet af institutionerne i projektperiode 4, 5 og 6. Da det ikke er alle eksperimenter, der har indrapporteret antallet af deltagere, formodes det reelle antal at være højere.

I succeskriterierne for Udviklingslaboratoriet for Karriere er der samlet set angivet en målsætning om at udvikle seks værktøjer, metoder eller modeller. Under de to forsøgsspor er der udarbejdet fem koncepter og en række modeller og værktøjer, hvorfor succeskriterierne betragtes som opfyldt. De forskellige koncepter, modeller og værktøjer kan både benyttes uafhængigt af hinanden og i kombination.

Vi vil løbende inddrage elementer fra de forskellige koncepter, når der undervejs evalueres på de forskellige parametre.

Virksomhedssamarbejder

Under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer har der været etableret i alt tre virksomhedssamarbejder, to samarbejder indenfor sporet Fleksible Uddannelsesveje og et enkelt samarbejde indenfor Vejledning i Fællesskaber.

Workshops, erfaringsakademier og Bazarer

Derudover har der været afholdt en række tiltag, som alle har understøttet spredning af viden om eksperimenterne i programmerne. I kraft af, at programgrupperne har været nedsat på tværs af partnerne har de således udgjort forum for videndeling af eksperimenternes indhold og resultater. Der er ligeledes partnere, der har valgt at gennemføre eksperimenter i samarbejde.

Der har været afholdt en lang række af workshops, hvor eksperimentdeltagere på tværs af partnere har deltaget. En del af disse workshops har haft temaer indenfor programmerne, og derfor har det været muligt at dele viden eksperimentdeltagerne imellem.

Projektet har også holdt erfaringsakademier, hvor gennemførte eksperimenter har fremlagt resultater og koncepter for hinanden på tværs af partnerne. Internt er der hos partnerne afholdt Bazarer, hvor eksperimentdeltagere gensidigt har haft mulighed for at fremlægge resultater og koncepter på tværs af afdelinger og uddannelser med henblik på efterfølgende implementering.

På både midtvejskonferencen i august 2013 og til afslutningskonferencen i oktober 2014 var der desuden planlagt workshops, hvor alle deltagere kunne komme og høre mere om alle gennemførte eksperimenter. På afslutningskonferencen havde programgrupperne også et indlæg om deres fælles opgave omkring eksperimenterne.

Endnu et spredningstiltag er udarbejdelsen af inspirationshæfter, som samler alle eksperimenter indenfor hvert program, sammen med koncepter og definitioner, som er udviklet på baggrund af eksperimenterne. I inspirationshæfterne kan man således læse om det enkelte eksperiments resultater, men også om de tværgående fund og resultater indenfor hvert forsøgsspor under programmet.

Implementering

Implementering er en afgørende del af det eksperimenterende arbejde, hvor formålet er at bevæge sig fra tanke til handling. Under Uddannelseslaboratoriet for Karriere er der på nuværende tidspunkt planlagt implementering for fire ud af de i alt gennemførte 12 eksperimenter.⁷

⁷ TEC har endnu ikke oplyst, hvor mange eksperimenter, de planlægger at implementere.

Partnerne har via deres implementeringsplaner redegjort for, hvor mange og hvilke eksperimenter, der skal implementeres ud fra kriterier om forandringskraft.

Derudover har alle partnere redegjort for, hvordan de vil implementere den eksperimenterende metode i deres organisationer og har i den forbindelse udarbejdet en plan for, hvordan dette skal finde sted

Afrunding og læringspunkter

Hvordan lever Karriereveje og nye vejledningsformer op til evalueringsspørgsmål, succeskriterier og forandringsteori?

På tværs af eksperimenternes fund er der indikatorer, der peger i retning af, at der er udviklet en vejledningspraksis, som inkluderer flere og understøtter afklaring og fællesskaber. Den ændrede vejledningspraksis kan understøtte flere elever og studerende i at designe og gennemføre kompetencegivende uddannelsesforløb. Nedenstående fund og mønstre er med til at understrege, hvordan eksperimenterne har bidraget til at kvalificere vejledningspraksis på de enkelte uddannelsesinstitutioner:

- Vejledning med afsæt i "naturlige" uddannelsesfællesskaber kan øge den gensidige udnyttelse af elever og studerendes viden og erfaringer, hvilket kan bidrage til transparens vedrørende problematikker, som gør sig gældende for et flertal af elever og studerende
- Vejledning som skemalagt fag kan ændre rådgivningen fra at have karakter af brandslukning til forebyggelse, idet adressering af udfordringer dermed indgår som en integreret del af undervisningen og fastholder fokus på afklarende elementer vedrørende uddannelses- og karriereplaner
- Vejlederens synlighed i klasselokalet og de sociale medier kan betyde, at flere elever og studerende benytter sig af de forskellige vejledningstilbud

I forhold til ønsket indeholdt i evalueringsspørgsmålene om, at nye vejledningsformer fremmer lettere og mere smidige overgange fra uddannelse til arbejdsliv og fra uddannelse til uddannelse, har der været udfordringer forbundet med at realisere ambitionen. Baseret på erfaringer og fund fra eksperimenter foretaget under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer kan der således med fordel arbejdes videre med følgende læringspunkter for, i endnu højere grad, at udnytte vejledning som et redskab til forbedring af elever og studerende uddannelsesforløb.

Tværfagligt samarbejde

For at indfri evalueringsspørgsmålet om, at nye vejledningsformer bliver lettere og bidrager til mere smidige overgange fra uddannelse til arbejdsliv og fra uddannelse til uddannelse, er tværfagligt samarbejde helt centralt. Det gør sig gældende både mellem undervisere og vejledere, på tværs af uddannelsesinstitutioner og aftagere, samt mellem de forskellige uddannelsesinstitutioner. Sidstnævnte er især relevant i forhold til at indfri målsætningen om, at flere elever og studerende kan benytte en uddannelse som et springbræt til at bygge ovenpå med videreuddannelse.

Når vejledningen integreres i undervisningen lægger det således op til nye samarbejdsflader mellem vejledere og undervisere. Væsentligheden af et tæt samarbejde mellem vejledere og undervisere understreges ydermere af, at aktiviteten i mange tilfælde delvist vil blive overdraget til underviserne i forbindelse med efterfølgende implementering.

I tillæg til dette bør rammerne for vejledning være meget tydelige og integreres i undervisningen, for eksempel som selvstændigt fag. Derudover bør der være konsekvens i tilbud for vejledningen, således at elever og studerende kan gennemskue hvor, hvornår og til hvilket formål, de kan udnytte vejledernes ressourcer.

Virksomhedstilknytning kvalificerer elever og studerendes uddannelsesvalg

Under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer har der været etableret i alt tre virksomhedssamarbejder. Som tidligere omtalt havde det været kvalificerende for programmet, hvis det havde været muligt at etablere flere virksomhedssamarbejder. Vejledning med afsæt i en tæt tilknytning til aftagere kan bidrage til, at elever og studerende hurtigere kan træffe valg om uddannelse. Uddannelserne som i højere grad modsvarer arbejdsmarkedets behov qua uddannelsesinstitutionernes tætte samarbejde med aftagerne. Det kan føre til, at flere bliver bedre uddannet.

I konceptet *Karrierekompetence* arbejdes der med at udstyre elever og studerende med kompetencer indenfor "employability skills". Begrebet dækker over, hvilke parametre, som er afgørende i forbindelse med succesfuld jobsøgning og tilværelse på arbejdsmarkedet. Forud for konceptualiseringen er der arbejdet med at sætte fokus på fremtiden i et karriereperspektiv og i den forbindelse koble individuelle problemstillinger sammen med en forståelse af strukturelle forhold.

Hensigten er, at når elever og studerende således opnår indsigt i, hvordan blandt andet uddannelsesvalg kan få en afgørende betydning for både karriere og privatliv, kan den type af vejledning bidrage til øget pro-aktivitet blandt elever og studerende, herunder også åbne op for, at elever og studerende afprøver deres uddannelsesvalg og foretaget et kvalificeret omvalg om nødvendigt.

Det anbefales derfor, at uddannelsesinstitutioner, som i det fremadrettede arbejde med at kvalificere vejledningspraksis, har fokus på at inddrage aftagerne, så det sikres, at de rette kompetencer er udviklet til rette tid og på rette sted.

Konceptet *Vejledning på å-stedet* har ligeledes fokus på erhvervslivets behov og ønsker til kommende medarbejdere, herunder hvordan en målrettet og kvalificeret vejledning kan imødekomme disse. Afgørende i arbejdet med konceptet er, at vejledningen finder sted i et samspil med den levende praksis. Mindst lige så afgørende er opfølgningen af oplevelserne ude i virksomheder og hos aftagere.

Det direkte samarbejde med virksomheder og aftagere betones derfor som centralt i bestræbelserne på for at udvikle uddannelserne, så de i højere grad modsvarer arbejdsmarkedets ønsker og behov. I det udviklende arbejde kan koncepterne *Karrierekompetence* og *Vejledning på å-stedet* med fordel inddrages for at skabe de rette forudsætninger for uddannelsesinstitutionernes møde med arbejdsmarkedet.

Vejledning i øjenhøjde

I kraft af, at elever og studerende i mange tilfælde er digitalt indfødte, navigerer de ofte ubesværet på blandt andet de sociale medier. Det vil derfor i nogle tilfælde kræve mere forberedelse for vejledere og undervisere at orientere sig på disse platforme, hvilket bør være et opmærksomhedspunkt i arbejdet med at møde elever og studerende, hvor de er - enten i overført forstand digitalt på de sociale medier, fysisk i klasselokalerne, eller forud for uddannelsesstart på for eksempel uddannelsesmesser.

I kraft af, at elever og studerende i stigende grad orienterer sig bredt på forskellige medier, stilles der tilsvarende krav til vejlederen om at gøre sig gældende og synlig på blandt andet de sociale medier. Samtidig åbner vejledning i klasselokalet som omtalt op for udnyttelse af elever og studerendes individuelle ressourcer, som de kan trække på i erfaringsudveksling. Det indebærer, at vejlederen overgår fra én traditionel ”ekspert”-rolle, der besvarer spørgsmål til i højere grad at agere facilitator, der stiller spørgsmål, som kan bidrage til at fremme elever og studerendes indbyrdes refleksion gennem tilrettelæggelse af læreprocesser.

Konceptet *Opsøgende vejledning i fællesskaber* fokuserer på vejlederens opsøgende funktion i naturlige fællesskaber. Naturlige for elever og studerende, som i forvejen i forbindelse med undervisning er for eksempel på værkstedet, studierum eller kantinen. I forbindelse med, at stadig flere digitale redskaber og fora inddrages i undervisningen, vil det derfor også være naturligt for vejlederen at følge med over på disse platforme og udøve vejledning med afsæt i disse.

Nuanceret vejledning

Et af de fundne mønstre ved programmet er som omtalt, at det kan være en fordel for nogle elever, at vejledningen flyttes ind i elever og studerendes ”naturlige” uddannelsesfællesskaber. Fordelen består blandt andet i, at elever og studerende kan tvinges ind i relationer, hvor det går op for dem, at deres udfordringer ikke er enestående. I det videre arbejde med at bringe vejledningen ind i klasselokalet er det imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at der også er emner, som det kan være vanskeligt for elever og studerende at debattere i plenum.

En nuancering af dette skifte fra anonym til åben vejledning er således, at der fortsat bør skelnes mellem vejledning indenfor henholdsvis sårbare, personlige emner og emner af almen karakter og interesse. Tilsvarende bør der etableres rammer for vejledning, som imødekommer begge typer af konsultation, således at vejledning indenfor sårbare emner fortsat forbeholdes anonyme fora.

Udfordringen for vejledere kan derfor i højere grad blive at afdække, hvilke vejledings-emner, som har almen interesse, og derefter gå ud i klasselokalerne eller på de sociale medier og formidle dette. Den form for differentiering og formidling af denne kan sikre, at vejledningen rammer ind i (flertallet) af de studerendes virkelighed.

Tages der ikke højde for nuanceringen af, at nogle emner forbeholdes privatlivets fred, kan der være en indlejret risiko for, at det vil være de elever og studerende, som oftest ytrer sig, som ligeledes her vil indtage en ordstyrerrolle og dermed være dagsordenssættende. De koncepter, som tager udgangspunkt i klasselokalet, bør derfor dels have formidlende karakter, hvor det er vejlederen, som kommer med viden, dels betragtes som et åbent forum, hvor vejlederen kan hente viden fra elever og studerende, som kan supplere vejledernes viden fra personlige samtaler, litteratur og erfaringer indenfor området.

Konceptet *Undervisningsbaseret vejledning på skemaet* har fokus på, hvordan vejledning kan tilrettelægges ind i den skemalagte undervisning. Centralt i den konkrete udførelse af konceptet er, at vejlederen/underviseren faciliterer og dermed skaber rammerne for refleksionsprocesser i større eller mindre grupper af elever og studerende. Ved at åbne op for vejledning i mindre fora kan udfordringerne i forhold til elever og studerendes lyst til at erfaringsudveksle i plenum imødekommes i kraft af, at der kan skabes mindre fortrolige rum, som vejleder/underviser er med til at facilitere.

Opsummerende for programmet Karriereveje og nye vejledningsformer

Baseret på erfaringer og fund fra eksperimenter under programmet Karriereveje og nye vejledningsformer kan det være en fordel i det fremadrettede vejledningsarbejde at inkludere flere elever og studerende, hvilket kan bidrage til at understøtte afklaring og fællesskaber.

Vejlederen i klasselokalet er en god ide i forhold til at åbne elever og studerendes øjne for studievejledningen og de ydelser, som den tilbyder. Det kan også være en god ide til mindre sårbare emner, hvor elever og studerende ikke bare kan trække på vejlederens erfaringer og viden, men også blive klogere i fællesskab af deres medstuderende og deres erfaringer og viden.

Dog skal det pointeres, at vejledernes introduktion til vejledningsemner, som for eksempel at dumpe en eksamen, kan bidrage til at aftabuisere det emne. Afmystificeringen og afkræftelse af fordomme, som de studerende og elever muligvis måtte have vedrørende egne præstationer sammenlignet med andre elever og studerende, kan åbne op for, at de i højere grad udnytter hinanden i forberedelse til eksaminer og dermed opnår forbedrede resultater.

Program Education on Demand

I det følgende evalueres programmet Education on Demand.⁸ Først præsenteres programmets mål, dernæst programmets forsøgsspor, som er indsatser der har sat retning for det eksperimenterende arbejde. Herefter følger evalueringen af programmet, som har fokus på at trække læringspunkter for det fremadrettede arbejde frem.

Til programmet Education on Demand er der opstillet følgende evalueringsspørgsmål.

Bidrager programmet Education on Demand til:

- En mere konkret udlægning af begrebet livslang læring i form af kompetenceudvikling udtrykt i sammenhæng med arbejdsliv (bæredygtig kompetenceudvikling) samt
- Nye og mere smidige uddannelsesformer og veje, herunder overførbare modeller for uddannelsestænkning sektorer imellem?

Forsøgsspor i Education on Demand

Vi går nu i dybden med programmet Education on Demand. Kendetegnende for programmet er, at der ikke har været udført nogen eksperimenter. På trods af dette er der stadig udformet to forsøgsspor til programmet. Overordnet set dækker de over programmets overordnede fokus på et mere sammenhængende og fleksibelt uddannelsessystem. Indenfor rammerne af dette hører to forsøgsspor:

Mere fleksible overgange og spor i uddannelsessystemet

Der er ikke arbejdet særskilt med dette forsøgsspor, da eksperimenterne ligger under det andet program Karriereveje og nye vejledningsformer mere præcist under forsøgssporet *fleksible uddannelsesveje*.

Uddannelse med fokus på brugernes og aftagernes kompetencebehov

I stedet for eksperimenter har der i programmet været arbejdet med at kvalificere eksperimenter i form af udvikling af analyser, prototyper og metoder.

Der er således udarbejdet to lokale brugeranalyser hhv. vedrørende samarbejdet mellem aftagere og uddannelsesinstitutioner, samt om udvikling af mere fleksible overgange mellem uddannelser.

Kortlægningen af praksis kalder vi for en "lokal brugeranalyse", idet den beskriver det lokale, institutionelle udgangspunkt, der skal lede til en forbedret praksis.

Ud over lokale brugeranalyser er der i programmet også arbejdet med såkaldte prototyper for brugeranalyser. Hensigten med disse er at udgøre inspiration til, at institutioner ud over de involverede fra programgruppen, kan udarbejde brugeranalyser, inden konkrete eksperimenter bliver designet og sat i gang. Derudover er der udarbejdet en model for, hvordan resultater af eksperimenter kan igangsætte eksperimenter.

⁸ Ved Education on Demand forstår vi i programmet, at uddannelsesinstitutionerne arbejder med at imødekomme de behov, som aftagerne og brugerne af deres uddannelser formulerer.

Opfyldelse af programmets mål

Programmet Education on Demand har som omtalt ikke udført nogen eksperimenter. Afsættet har i stedet været en intention om at udforme brugeranalyser og prototyper for brugeranalyser, som har haft til hensigt at kvalificere eksperimentarbejdet. Det lokale aspekt er vigtigt, fordi eksperimenter med et bredt afsæt i samfundsmæssige behov kan være uhensigtsmæssigt, fordi disse ikke altid afspejler de konkrete lokale udfordringer og behov.

Med fokus på det lokale aspekt har programmet derfor arbejdet med, hvordan uddannelsesaktører kan arbejde med lokale brugeranalyser som drivere for forandring. Ambitionen er således, at den type af analyser kan identificere forandringsbehov og udfordringer lokalt, som kan danne udgangspunkt for igangsættelse af eksperimenter.

Prototyperne er således programmets bidrag til, hvordan det er muligt at arbejde med praksis på nye måder.

Indeholdt i succeskriterierne for programmet var et ønske om, at analyserne ville inspirere til igangsættelse af minimum to eksperimenter på uddannelsesinstitutionerne. Det havde været ønskværdigt, at institutionerne havde fulgt analysernes op med konkrete eksperimenter, men i kraft af, at institutionerne sideløbende med programmet Education on Demand har arbejdet med de øvrige programmer, har der her fundet et betydeligt antal eksperimenter sted. Det formodes derfor, at analysens resultater er blevet implementeret i det eksperimentelle arbejde, blot i andre eksperimenter, som falder udenfor programmet Education on Demand.

Analyser

Der er ikke foretaget nogen eksperimenter indenfor programmet Education on Demand, men i stedet arbejdet med at kvalificere det eksperimenterende arbejde. En metode til at opnå højere kvalitet i arbejdet med eksperimenter, har været udarbejdelse af lokale brugeranalyser. Der er foretaget to af disse med fokus på hhv. praksis indenfor Realkompetencevurdering (RKV) og samarbejdet med aftagere.

Lokal brugeranalyse: Realkompetencevurdering (RKV)

Programmets første analyse havde fokus på RKV og havde til formål at undersøge, hvordan samarbejdsinstitutionerne arbejdede med RKV som et redskab til at opnå mere fleksible uddannelser og overgange til aftagere. Et spørgeskema blev sendt ud til 80 medarbejdere, som i det daglige varetager RKV-opgaver⁹. Baseret på disse svar blev der udarbejdet en lokal brugeranalyse om status på institutionernes arbejde med RKV og hvilke udfordringer, RKV-arbejdet giver anledning til som et afsæt til eksperimenter, som de enkelte institutioner kan iværksætte fremover.

Lokal brugeranalyse – Samarbejde om uddannelsesudvikling

Programmets anden analyse rettede sig mod præfasen og omhandlede en analyse vedrørende inddragelsen af aftagere i uddannelsesudviklingen. Formålet var at udarbejde eksempler til inspiration for, hvordan der konkret arbejdes med at gøre etablering af nye uddannelser eller udvikling af eksisterende uddannelser som mere efterspørgselsorienterede.

⁹ Der er opnået en svarprocent på 25 pct., hvilket vurderes til at være en for lille andel til at kunne give et solidt billede af institutionernes arbejde med RKV. Ikke desto mindre kan undersøgelsen give en indikation af praksis, samt hvilke udfordringer indeholdt i RKV-arbejdet som afsæt for efterfølgende igangsættelse af eksperimenter.

Viden blev indsamlet via kvalitative interviews med medarbejdere, som arbejder med udvikling. Metoden blev besluttet ud fra en vurdering af, at det kan være vanskeligt at udlede gyldige, sammenlignelige data baseret på forskellige institutioner, som alle arbejder på hver deres måde med udvikling af uddannelserne.

Spredning af resultater indenfor programmet Education on demand

Centralt for arbejdet med programmet Education on Demand har været et fokus på at formidle analysernes resultater, således at disse inspirerer og danner baggrund for kommende projekter. Konkret er der således blevet udviklet et formidlingskoncept "Viden på Tværs", som har til formål at udbrede analysernes resultater.

På baggrund af præsentationen af erfaringer og viden kan institutionerne arbejde videre med udvikling af ideer til eksperimenter ud fra de identificerede udfordringer og forandringsbehov, som de lokale brugerundersøgelser har afdækket.

Hensigten med "Viden på Tværs" er således i fællesskab at ideudveksle og identificere behovet for at etablere eksperimenter indenfor det konkrete tema, som brugeranalysen har behandlet.

I projektperioden er der foruden udarbejdelse af et formidlingskoncept ydermere blevet afholdt to "Viden på Tværs"-arrangementer, som har haft til formål at formidle de to lokale brugeranalyseres resultater.

Formidlingen af analysernes resultater kan være af afgørende betydning, idet analysernes resultater kan bidrage til at skærpe institutionernes refleksion over, hvordan de kan forbedre rammerne for øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i uddannelsessystemet.

En systematisk inddragelse af såvel lokale brugeranalyser forud for igangsættelse af eksperimenter som formidling af opnåede resultater, må således formodes at bidrage til, at partnerorganisationerne i højere grad nytænker deres udviklingsarbejde vedrørende uddannelsesudvikling i samarbejde med aftagere.

I og med, at Education on Demand sammen med programmet Karriereveje og nye vejledningsformer samlet udgør Udviklingslaboratoriet for Karriere har mindst 18 medarbejdere og mindst 460 elever og studerende deltaget under Udviklingslaboratoriet. Derudover har 20 medarbejdere deltaget i RKV-spørgeskemaundersøgelsen.

Virksomhedssamarbejder

Et opmærksomhedspunkt for programmet Education on Demand har været et ønske om øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i uddannelsessystemet. Et fokusområde i forbindelse med det, er at gøre uddannelserne mere efterspørgselsorienterede. Det kan blandt andet ske ved løbende at være i dialog med aftagerne om de kompetencebehov, de oplever som centrale. Det overordnede ansvar for at udvikle uddannelser af høj kvalitet ligger fortsat hos uddannelsesinstitutionerne og de formelle organer som for eksempel faglige udvalg og uddannelsesudvalg. En omskiftelig omverden og arbejdsmarked har imidlertid øget incitamentet til i endnu højere grad at inddrage institutionernes aftagere og løbende implementere de behov og ønsker, som hele tiden ændrer sig.

I den forbindelse har analyseinstituttet Damvad foretaget en aftagerundersøgelse, som har haft til formål at kvalificere det eksperimenterende arbejde. Udgangspunktet for at udarbejde

aftagerundersøgelsen har således været et ønske om at skabe fleksible uddannelser, som uddanner faglærte og dimittender, der er attraktive for arbejdsmarkedet. I den forbindelse er det centralt, at vi har viden om, hvordan praksis er i forhold til inddragelse af aftagernes ønsker og forventninger i uddannelsesudvikling, samt kommunikation og formidling om dette. Med andre ord: Hvordan skabes de bedste rammer for Education on Demand?

Aftagerundersøgelsen har derfor været styrende for udarbejdelsen af den lokale brugerundersøgelse, der er blevet foretaget indenfor forsøgssporet ”Uddannelse med fokus på brugernes og aftagernes kompetencebehov”. Her er der konkret lavet en brugerundersøgelse af, hvordan institutionerne samarbejder med aftagere i forbindelse med udvikling af nye uddannelser.

På trods af, at det andet forsøgsspor ”Mere fleksible overgange og spor i uddannelsessystemet” ikke har lige så direkte forbindelse til aftagerne, er også den lokale brugerundersøgelse om realkompetencevurdering (RKV) foretaget indenfor dette spor, medvirkende til at komme tættere på aftagerne. Det skyldes fokus på mere fleksible overgange, både i uddannelserne, men i mindst lige så høj grad mellem uddannelse og job.

Begge brugerundersøgelser har således haft til hensigt at etablere en platform, der kan fungere som afsæt for en vurdering af, hvilke eksperimenter, der er hensigtsmæssige at foretage på de enkelte uddannelsesinstitutioner med det overordnede formål om at tilrettelægge undervisningen, således at elever og studerende opnår kompetencer, der modsvarer aftagernes behov og ønsker.

En fleksibel praksis af udviklingen af uddannelserne kan på den måde bidrage til at skabe forudsætningerne for, at de rette kompetencer udvikles til rette tid og på rette sted. Samtidig kan harmoniseringen mellem elever og studerendes slutkompetencer og aftagernes behov føre til oplevelsen af, at flere er uddannet bedre, idet de er i stand til at træde direkte ud på arbejdsmarkedet bidrage med arbejdskraft, som der er efterspørgsel efter.

Afrunding og læringspunkter Education on Demand

Hvordan lever Education on Demand op til evalueringsspørgsmål, succeskriterier og forandringsteori?

Education on Demand har haft fokus på at udvikle nye metoder og veje, der fremmer øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i det danske uddannelsessystem. Metoden har været at undersøge nye samarbejdsformer mellem uddannelser og virksomheder, fleksible overgange i uddannelsessystemet også mellem de forskellige sektorer af uddannelser.

Der er udviklet en prototype på et analysekoncept – lokale brugeranalyser, der hører til præfasen i eksperimenthjulet. Analysekonceptet kan benyttes af andre som inspiration til at få identificeret eksisterende praksisser, samt de udfordringer og forandringsbehov, der er i forbindelse med disse praksisser. Den lokale brugeranalyse kan således fungere som en konkret platform, som formulering og gennemførelse af eksperimenter, der skal udvikle ny praksis, kan stå på. Centralt for enhver form for arbejde med eksperimenter er, at det er vigtigt, at der er identificeret modtagere i organisationen af brugeranalysens resultater – der skal med andre ord, være nogen der er optaget af og har den organisatoriske kompetence til at modtage resultaterne og arbejde videre med disse i forhold til udvikling af praksis.

Der er i programmet Education on Demand blevet arbejdet med to lokale brugeranalyser, hvor centrale fremadrettede læringspunkter vil blive fremhævet i det nedenstående.

Lokal brugeranalyse: Realkompetencevurdering (RKV)

Den ene har haft fokus på Realkompetencevurdering og uddannelsesinstitutionernes arbejde med dette. På trods af, at institutionerne vurderer inddragelsen af RKV til at bidrage positivt til deres arbejde, udpeger de ligeledes nogle udfordringer, som kan være vigtigt at være opmærksom på i det videre arbejde.

En af udfordringerne er, at det er en tidskrævende proces at udarbejde en RKV, ligesom især tværfaglige forløb kan være vanskelige at vurdere. Derudover betoner de adspurgte et behov for samarbejde mellem institutionerne i RKV-arbejdet.

Den lokale brugeranalyse viser således, at der er et behov for at udvikle eksperimenter, som har fokus på at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle RKV-procedurer. Det understøttes af, at 75 pct. af respondenterne angiver, at der er behov for at udvikle procedurerne i forbindelse med RKV.

UddX kommer på den baggrund med følgende anbefalinger til fremadrettet eksperimenter indenfor arbejdet med RKV.

På baggrund af undersøgelsen er der en række eksperimenter, der bør igangsættes på uddannelsesinstitutionerne. Det kunne være indenfor disse områder:

1. Der er som nævnt behov for at procedurerne udvikles og ensrettes for at skabe lettere arbejdsgange, men også for at skabe overblik for den enkelte ansøger. Der er behov for, at der på de enkelte institutioner udvikles klare procedurer og videndeling mellem alle medarbejdere, der arbejder med RKV
2. Udvikling af klart informationsmateriale til ansøgerne
3. Udvikling af samarbejdsfora mellem institutioner med samme uddannelser
4. Udvikling af forløbsprocedurer, fx 37 timer med vægt på at opnå viden i at vurdere praktiske og faglige kompetencer samt samarbejdsevner

Lokal brugeranalyse – Samarbejde om uddannelsesudvikling

Aftageranalysen retter sig mod programmets eksperimenter, der omhandler uddannelse med fokus på brugernes og aftagernes kompetencebehov. Fokus er hermed på at gøre uddannelserne mere efterspørgselsorienterede, hvilket kan ske i en løbende dialog med aftagerne om de kompetencebehov aftagerne oplever som centrale.

Indledningsvis vil vi her kommentere metoden til indsamling af data. For at kortlægge, hvordan der mellem uddannelsesinstitutioner og aftagere samarbejdes med at identificere kompetencebehov, er der taget udgangspunkt i en enkelt case på hver institution, der beskriver en nyligt oprettet uddannelse og hvordan aftagerne har været inddraget i udviklingen af denne uddannelse. En medarbejder er blevet interviewet fra hver institution. Der er blevet udført kvalitative interviews på grund af de forskelle i de enkelte institutioners organisering af arbejdet og dets indhold. Det vil derfor være vanskeligt at udforme et spørgeskema, som kan give sammenlignelige svar.

En del af udfordringen for kvalitetssikring og udvikling af samarbejdet er netop, at det ikke er afdækket, hvor i organisationen samarbejdet finder sted. Gennem kvalitative interviews er det muligt

at undersøge fordele og ulemper ved den måde, samarbejdet formelt er tilrettelagt, men også spørge ind til, hvorvidt der kan være andre kanaler eller fora, hvor identificering af aftagere og brugeres kompetencebehov får betydning for uddannelsesudviklingen.

Analysen blev igangsat ud fra ideen om, at en forudsætning for at kunne skabe fleksible uddannelser, der uddanner attraktive faglærte og dimittender er det vigtigt at vi har viden om, hvilke erfaringer, der er i uddannelseslaboratoriet med at udvikle uddannelser i samarbejde med aftagere og deres fremtidige kompetencebehov. Der er ingen tvivl om, at ansvaret for at udvikle uddannelser af høj kvalitet stadig ligger hos uddannelserne og i de formelle organer som for eksempel faglige udvalg, men det gør det ikke mindre relevant at se på hvordan de behov der løbende opstår for nye kompetencer hos institutionernes aftagere løbende integreres i udviklingen af uddannelser.

Formålet med analysen er at give nogle eksempler fra praksis, som den ser ud i dag, og præsentere nogle erfaringer, som uddannelsesinstitutionerne har opnået ved at inddrage aftagerne i uddannelsesudvikling.

Der er mange aktører med forskellige perspektiver og interesser involveret i uddannelsesudvikling, men analysens fokus har været at lægge vægt på at identificere udviklingspunkter for den gensidige kommunikation og samarbejde mellem de involverede aktører.

Der var fem institutioner, der deltog i analysen repræsenterede både erhvervsuddannelser samt videregående uddannelser. Følgende institutioner deltog: CPHWest, TEC, KEA, Metropol og DTU.

Selvom der er tale om 5 meget forskellige institutioner med uddannelser på forskellige niveauer i det danske uddannelsessystem peger analysen på nogle generelle anbefalinger, når man ønsker at inddrage aftagere i uddannelsesudviklingen:

- Inddrag aftagerne fra start til slut i processen med udvikling af uddannelsen. Det giver åbenhed i processen og minimerer sandsynligheden for at bruge ressourcer på tiltag, der ikke er opbakning til.
- Det er hensigtsmæssigt, at medarbejderen fra uddannelsesinstitutionen har indsigt i uddannelsens tilhørende profession eller erhverv og kan tale fagsproget.
- Åbenhed i inddragelse af aftagere og søg inspiration til uddannelsesudviklingen flere steder. Det kan være godt at involvere en bred gruppe af aftagere for at få så mange perspektiver på som muligt. Der kan være inspiration at hente i andre brancher og andre lande. Giv så mange muligheder som muligt for at få input fra aftagerne. Elever og studerende er ofte værdifulde kilder til at få viden om uddannelsens indhold og arbejdsmåder.
- Udnyt udover de formelle relationer de uformelle situationer til at inddrage aftagere fx ved møder, konferencer, projektforbøb, censorfunktioner mv. Her kan der være mulighed for at få værdifulde konkrete input til udvikling af uddannelsen.

Opsummerende Education on Demand

Udviklingslaboratoriet for Education on Demand har haft fokus på at udvikle nye metoder og veje, der fremmer øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i det danske uddannelsessystem. Det er gjort ved at se på nye samarbejdsformer mellem uddannelser og virksomheder, fleksible overgange i uddannelsessystemet også mellem de forskellige sektorer af uddannelser.

Der er udviklet en prototype på et analysekoncept – en lokal brugeranalyse, der hører til præfasen i eksperimenthjulet. Analysekonceptet kan bruges af andre som inspiration til at få identificeret eksisterende praksisser samt de udfordringer og forandringsbehov, der er i forbindelse med disse praksisser. Den lokale brugeranalyse kan fungere som en konkret platform, som formulering og gennemførelse af eksperimenter, der skal udvikle ny praksis, kan stå på.

Konceptet Viden på tværs er en vej til vidende de resultater, der fremkommer gennem lokale brugeranalyser og – på baggrund af dette - formulere og igangsætte eksperimenter, der er drevet af behov for forandringer.

I forbindelse med etableringen af eksperimenter på uddannelsesinstitutionerne, er det vigtigt at have opmærksomhed på, at dette program i udviklingslaboratoriet ikke er født med et krav om at udføre eksperimenter.

I denne forbindelse har det været erfaringen, at det er vigtigt, at der er identificeret modtagere i organisationen af brugeranalysens resultater – der skal med andre ord, være nogen der er optaget af og har den organisatoriske kompetence til at modtage resultaterne og arbejde videre med disse i forhold til udvikling af praksis.

Opsummerende på tværs af Udviklingslaboratoriet for Karriere

Målsætningen i Udviklingslaboratoriet for Karriere er tosidet. På den ene side har aktioner, der udvikler og afprøver nye former for uddannelses- og vejledningstilbud, haft til formål at støtte og udvikle elever og studerendes mobilitet og evne til at fastholde beskæftigelse. På den anden side har formålet været at kvalificere elever og studerendes interesser og mål i forhold til at tage en uddannelse og foretage ændringer i karriereplaner undervejs.

Programmet Karriereveje og nye vejledningsformer har haft til formål at udvikle nye vejledningsformer og uddannelsesstilbud, der understøtter elever og studerendes gennemførelse og afklarer perspektiver på overgangen til et foranderligt arbejdsmarked og/eller en erhvervsrettet uddannelse.

Programmet Education on Demand, som i løbet af projektperioden blev implementeret i programmet Karriereveje og nye vejledningsformer, har haft fokus på at udvikle nye metoder og veje, der fremmer øget samarbejde, sammenhæng og fleksibilitet i det danske uddannelsessystem. Det er gjort ved at se på nye samarbejdsformer mellem uddannelser og virksomheder, fleksible overgange i uddannelsessystemet også mellem de forskellige sektorer af uddannelser.

Samlet set har mindst **460 elever** og studerende og mindst **18 medarbejdere** bidraget til at indfri ovenstående målsætninger. Baseret på deres erfaringer og den genererede viden er der efterfølgende blevet udviklet fem koncepter. Indlejret i disse, som kan findes i inspirationshæfterne på UDDX's hjemmeside, er en række metoder, værktøjer og modeller, som fremadrettet kan bidrage til at kvalificere uddannelsesinstitutionernes bestræbelser på at ruste elever og studerende til betrede nye karriereveje.

Partnerne i Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium

TÉC

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL

DTU Danmarks
Tekniske
Universitet

JEFA
VI FREMMER VIDEN

UCC
University College UCC

KØBENHAVNS
TEKNISKE
SKOLE **kts.**

SOSU **C**

REGION H Rigshospitalet

cefu | Center for
Ungdomsforskning

REGION H HR & Uddannelse

kea
KØBENHAVNS ERHVERVSAKADEMI

UU KØBENHAVN

 CPH WEST
UDDANNELSESCENTER KØBENHAVN VEST